

Studie- en belevingsdag Hedwige-Prosperproject 26/09/2024

Inleiding

Toen we in 1976 voor het eerst hoorden van een zgn. Sigmoplan, waren we natuurlijk bijzonder tevreden. Ik zeg 'we' omdat ik een verleden heb als voorzitter van Natuurpunt, toen nog Natuurreservaten vzw.

En eerlijk gezegd; we keken wel met een beetje ongeloof naar de plannen en dat ongeloof werd in de navolgende jaren alleen maar bevestigd, want we moesten wachten tot 2005 om een update te zien van het plan waarvoor 20 jaar ervoor de basis werd gelegd. Dat heet dan een update op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten. Was dat zo?

Die wetenschappelijke inzichten waren er al veel langer, maar in 2005 begon men, zeg maar de politieke overheid, in te zien dat zonder aandacht voor natuurwaarden een verdere uitbreiding van de Antwerpse haven een illusie was. En laat ons vooral niet vergeten dat er op dat ogenblik wetenschappers én beleidsmakers waren die inzagen dat er oplossingen te bedenken waren om aan alle verzuchtingen, ook die van natuur, tegemoet te komen.

Het geactualiseerde Sigmoplan kreeg goedkeuring omdat natuur, veiligheid en bevaarbaarheid op gelijke basis werden behandeld en men als gelijkwaardige partners een oplossing kon naar voor kon brengen. Gedurfd? Ja. Oplossingsgericht? Ongetwijfeld. Iedereen mee? Niet echt.

Want een ontpoldering opleggen aan Nederland? Niet eenvoudig en men kan zich afvragen of die er ooit zou gekomen zijn zonder dwingende bepalingen vanuit Europa. Maar goed, einde alles goed en hier zijn we dan samen om een stand van zaken vast stellen van een proces waar we elders in Vlaanderen maar kunnen van dromen. Want de Schelde mag dan een bijna uniek systeem zijn op West-Europees niveau waarbij een stroom zonder sluizen ver het binnenland intrekt en getijdenwerking tot in Gent merkbaar is, maar ook de Durme, misschien ook de Dender (ik ben van Aalst) en zeker nog andere rivieren liggen op een gelijkaardige aanpak te wachten.

Een politieke beslissing is één zaak, maar je moet ook bekwame mensen met terreinkennis vinden die een dergelijke, ingrijpende beslissing kunnen en willen uitvoeren. Om de belangrijke budgettaire keuzes even buiten beschouwing te laten, was het natuurlijk de evidentie zelf dat naar de Vlaamse Waterweg werd gekeken voor de realisatie op het terrein. Een belangrijk deel van de werken werd begeleid door de volgende spreker, Hans De Preter die als celhoofd investeringen een belangrijke rol speelde in het hele project. Hij geeft een inleiding over het Sigmoplan in het algemeen. Projectingenieur Hans Quaeyhaegens zal inzoomen op het project zelf.

Werken van een dergelijke draagwijdte zijn heden ten dage bijna onmogelijk zonder opvolging, zonder monitoring. En ook hier werd gekozen voor een overheid, het Agentschap van Natuur en Bos. Laurent Vanden Abeele, projectleider natuurprojecten in het Antwerps havengebied zal dit toelichten en ik hoop, ik ben er bijna zeker van, dat hier een bijzondere taak is weggelegd voor de vrijwilligers zonder wie monitoring financieel eigenlijk bijna onmogelijk is.

Het is een fout idee, dat helaas door sommigen als fake news wordt naar voor gebracht, dat in een habitat- of vogelrichtlijngebied niets meer mogelijk is. Activiteiten die niet de redenen voor de aanduiding in het gedrang brengen, blijven immers mogelijk. En bouwen blijft dus mogelijk, zeker, zoals hier, wanneer bepaalde constructies het gebied toegankelijk maken voor passieve recreatie en zo draagvlak opbouwen. Ro Koster van RO & Ad architecten zal ons toelichten hoe hij omging met beperkingen die hoe dan ook gelden.

Walter Roggeman,
Ondervoorzitter Grenzeloze Schelde
Erevoorzitter Natuurpunt